

No: / /
Date: / /2019

ژماره: ٤٧ / ٤٧
بەرۆار: ٦ / ٧ / ٢٠١٩

بۆ / ١- لیژنەى کاروباری یاسایی

٢- لیژنەى شارەوانی گواستنەوه و گەیاندن و گەشتوگوزار و ئاوه‌دانکردنەوه و وه‌به‌رهێنان

بابەت / پێشینیازی یاسا

بە پشت بەستن بە ماددە/٨٣ له پەرپه‌وه‌ی ناو‌خۆی پەرلەمانی کوردستان - عێراق، هاو‌پێچ له‌ گەڵ نووسراوماندا و یتەیه‌ك له‌ ده‌قی پێشینیازی یاسای (به‌خواه‌ن کردنی ئەو زه‌وه‌ییانه‌ی زی‌ده‌رو‌پیان له‌سه‌ر کراوه‌ له‌ سنوری شارەوانییه‌کان له‌ هه‌رێمی کوردستان - عێراق)، ئاراسته‌تان ده‌که‌ین، که‌له‌لایه‌ن ژماره‌ی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان پێشینیاز کراوه‌ و، له‌ دانیشتی ژماره‌/١٠ ی رۆژی شه‌مه‌ ٦/٧/٢٠١٩، خویندنه‌وه‌ی یه‌که‌می بۆ کراوه‌، دوا‌ی دیراسه‌ت کردن له‌ رای خۆتان ئا‌گاداران بکه‌نه‌وه‌.

له‌ گەڵ رێژدا

د. قالا فرید ابراهیم

سه‌رۆکی پەرلەمانی کوردستان - عێراق

پێنیه‌ك بۆ:

- نووسینگه‌ی به‌رێژ سه‌رۆکی پەرلەمانی کوردستان
- نووسینگه‌ی به‌رێژ جیگره‌ی سه‌رۆکی پەرلەمانی کوردستان
- نووسینگه‌ی به‌رێژ سه‌کرته‌ری پەرلەمانی کوردستان
- نووسینگه‌ی به‌رێژ به‌رپه‌ره‌ی گشتی دیوان
- به‌رێزان گشت ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان
- سه‌نته‌ری تو‌نێنه‌وه‌ له‌ پەرلەمانی کوردستان
- به‌رپه‌ره‌یه‌تی کاروباری پەرلەمان و لیژنەکان
- به‌رپه‌ره‌یه‌تی کاروباری پەرلەمان و لیژنەکان/ به‌شی کاروباری پەرلەمان

دوای گفتوگو کردن و تاوتوی کردن، لیژنه‌ی یاسایی گه‌یشته‌ی ئەم ئەنجامه‌ی خواره‌وه:

لاریمان نیه ئەم پیشیازە یاسایانە بچیتە بەرنامە‌ی کاری دانیشتنی پەرلەمان و خویندە‌وه‌ی یە‌کەمی بۆ بکریت چونکە پێ‌وه‌کانی مادده‌ی (٧٩) له پە‌پ‌وه‌ی ناوخۆ‌ی پەرلەمانی کوردستان له خۆ ده‌گرن.

رۈيىنە اويملك عزيز مملوك
ئەندام

سارا دئشاد بكر مملود
ئەندام

كاوه عبدالقادر حسن على
ئەندام

پووپياك احمد رحمان رسول
ئەندام

رۇزان محمد كريم عيسا
ئەندام

سلام عبدالله حسن
ئەندام

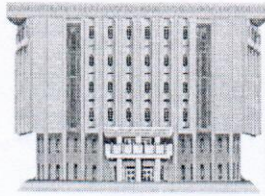
خديجه عمر ظه محمود
ئەندام

نەرشەد حيسن محمد رشيد
ئەندام

بزار خاليد عبدالله ابوزيد
سەرۆكى ئىژنەيى ياسايى

عباس فتاح صالح فتاح
جيگري سەرۆك

جلال محمد امين احمد
بىرپاردەر

No:
Date:

بۆ سه‌رهۆکایه‌تی په‌رله‌مانی کوردستان

بابت / پێشنیازی یاسای به‌خاوه‌ن کردنی ئەو زه‌وییا‌نه‌ی زی‌ده‌ه‌رۆییان له‌سه‌ره‌کراوه‌ له‌ سنووری

شاره‌وانییه‌کان له‌ هه‌ریه‌می کوردستان - عێراق

*کاروباری نۆژنی
بۆ سه‌رهۆکایه‌تی
ک. ١٩٧٧/٤*

دوای سلاو و رێژ

به‌پێزان ئێمه‌ی ژماره‌ی یاسایی ئەندامانی په‌رله‌مانی کوردستان، که‌ له‌ خواره‌وه‌ ناومان هاتووه‌ واژۆمان کردووه‌ ، پێشنیازی یاسای (به‌خاوه‌ن کردنی ئەو زه‌وییا‌نه‌ی زی‌ده‌ه‌رۆییان له‌سه‌ره‌کراوه‌ له‌ سنووری شاره‌وانییه‌کان له‌ هه‌ریه‌می کوردستان - عێراق) پێشکەش ده‌کەین که‌ ده‌قه‌که‌ی هاو‌پێچی ئەم داوا‌کارییه‌، تکایه‌ بخه‌یتسه‌ به‌رنامه‌ی کاری کۆبو‌ونه‌وه‌ی داها‌تووی په‌رله‌مان.

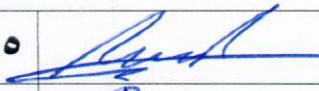
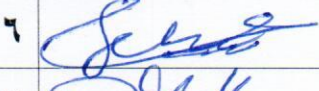
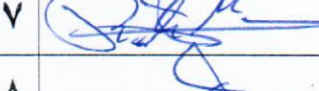

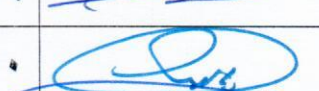
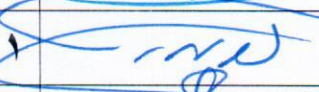
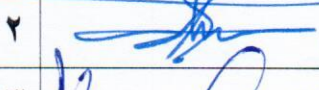
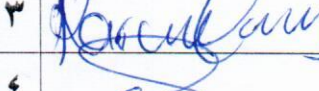

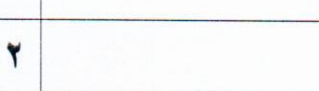
*به‌رێژ جێگرتی
ک. ١٩٧٧/٤*

له‌گه‌ڵ رێژدا.....

ژ	ناو	واژۆ	ژ	ناو	واژۆ
١	ئوسه‌ عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>	١١	م. ع. ع. ع.	<i>[Signature]</i>
٢	صه‌باح عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>	١٢	خه‌ریه‌ عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>
٣	خه‌ریه‌ عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>	١٣	ب. ع. ع. ع.	<i>[Signature]</i>
٤	نه‌جا‌ت نه‌جا‌ن	<i>[Signature]</i>	١٤	گه‌زوان عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>
٥	سه‌یبه‌ عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>	١٥	سه‌یبه‌ عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>
٦	سه‌یبه‌ عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>	١٦	سه‌یبه‌ عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>
٧	سه‌یبه‌ عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>	١٧	سه‌یبه‌ عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>
٨	سه‌یبه‌ عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>	١٨	سه‌یبه‌ عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>
٩	سه‌یبه‌ عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>	١٩	سه‌یبه‌ عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>
١٠	سه‌یبه‌ عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>	٢٠	سه‌یبه‌ عه‌بدولمهمد	<i>[Signature]</i>

به‌تێر م. ع. ع. ع. په‌رله‌مان

[Signature]
له‌گه‌ڵ رێژدا.....

۴۵		فضل عباسی	۲۱
۴۶		سید شمس الدین	۲۲
۴۷		زودان علی	۲۳
۴۸		عباس فتح	۲۴
۴۹		عوضان نور	۲۵
۵۰		د. تیزان بیگ	۲۶
۵۱		لریمان ویدی	۲۷
۵۲		هدون کریمانی	۲۸
۵۳		کاوان گزندی	۲۹
۵۴		فیروزانی	۳۰
۵۵		شیراز طارانی	۳۱
۵۶		محمد حسن فتحی	۳۲
۵۷		شیخ طاهر شیری	۳۳
۵۸		زرگبار عباسی	۳۴
۵۹		جواد طارانی	۳۵
۶۰			۳۶
۶۱			۳۷
۶۲			۳۸
۶۳			۳۹
۶۴			۴۰
۶۵			۴۱
۶۶			۴۲
۶۷			۴۳
۶۸			۴۴

**پیشنیازی یاسای به خاودن کردنی ئەو زهویانە ی زیدەرۆییان لەسەرکراوە ئە سنوری شارەوانییەکان ئە
هەریمی کوردستان - عێراق**

ماددە یەكەم:

یەكەم: کەسی زیدەرۆکار بۆ مەبەستەکانی ئەم یاسایە بریتیە لەو کەسە ی بە کردارەکی (فعلی) نیشتهجیی ئەو خانووبەرەیه کە دروستکراوە لەسەر ئەو زهویانە ی زیدەرۆی لەسەرکراوە یان میراتگرە شەرعیەکانی یان ئەوانە ی راسپێردراوە بە بەخیۆ کردیان.

دووهم: شارەوانییەکان بۆیان هەیه ئەو کەسانە ی خانووی نیشتهجیان پیش ریکەوتی ۲۰۱۸/۲/۱۲ بە زیدەرۆیی دروستکردوو لەسەر ئەو زهویانە ی مولکی دەولەتن یان مافی رەفتار کردیان لەسەرە یان مولکی تەواوی کەسانی دیکەن و دەکەونە ناو سنوری شارەوانییەکان و لەناوچەکانی نیشتهجیوون بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە بە خاوەنی بکەن.

ماددە ی دووهم:

مەرجه بۆ بەخاوەنکردنی ئەو زهویانە ی زیدەرۆییان لەسەر کراوە:

یەكەم: خانوو زیدەرۆییە کە بکەوێتە ئەو ناوچانە ی بۆ نیشتهجی بوون تەرخانکراون لەناو سنوری شارەوانییەکان بەپێی ماستەرپلانی شارەکان.

دووهم: خانوو کە بەو کەرەستانە دروستکرایت کە رینگەپێدراون بەپێی ئەو رێنماییە ی وەزیری شارەوانی و گەشتوگوزار بۆ ئەم مەبەستە دەری دەکات.

سێهەم: پیشکەشکردنی داواکاری لەلایەن ئەو کەسە ی بە کردارەکی (فعلی) نیشتهجیی ئەو خانووبەرەیه کە بە زیدەرۆیی دروستکراوە یان میراتگرە شەرعیەکانی یان ئەوانە ی راسپێردراوە بە بەخیۆ کردیان، بەپێی ئەو

رېكارانەى لە ياساى ژمارە (۳) ى سالى ۲۰۱۸ (ياساى رېگري لە زيادەرۆيى و لا بردنى لەسەر زهوى و زار و مولكى دەولەت لە هەريمى كوردستان - عيراق) دەقيان لەسەر كراوه .

چوارەم: پيشكەشكردنى داواكارى بۆ سەرۆكى يەكەى كارگيرى بهيى حوكمەكانى ئەم ياسايە لە ماوهيهك كە لە (۹۰) نەوت رۆژ لە رېكەوتى بەركاربوونى ياساى ژمارە (۳) ى سالى ۲۰۱۸ تېپەر نەكات، و سەرجهم زانيارى و بەلگەنامە سەلميندراو و داواكراوهكان لە خو بگريت .

ماددهى سيبه م:

يه كەم: ليژنەيهك بە سەرۆكايەتى پاريزگار يان سەرۆكى يەكەى كارگيريهكان پيكدەهيتريت بە مەبهستى دىراسەتكردنى داواكاريهكان و دلنابوون لە هاتنەدى مەرجهكانى پيوست بۆ بە خواوەنكردن و ، بوى هەيه ليژنە لاوهكى لە شارەوانيه پەيوەنديدارەكان پيكبهييت بۆ ئەنجامدانى رېكارە تەكنيكيه پيوستهكان .

دووهم: بەهاى ئەو زهويانەى زيادەرۆيان لەسەر كراوه بە خانووبەرهى نيشتهجى بوون لەلايهن ليژنە تايهتەندەكانەوه مەزەندە دەكريت بهيى ياسا بەركارەكان و بەم شيۆهيهى خوارەوه:

أ- بۆ ئەو كەسانەى سوودمەند نەبوون لە دەولەت ، زهوى مەزەندە دەكريت بە نرخى (۶۰,۰۰۰) شەست هەزار دینار بۆ يەك مەترى دووجا لە ناوەنديى پاريزگاكان و (۴۰,۰۰۰) چل هەزار دینار بۆ يەك مەترى دووجا لە قەزاكان و (۳۰,۰۰۰) سى هەزار دینار بۆ يەك مەترى دووجا لە ناحيهكان .

ب- بۆ ئەو كەسانەى سوودمەند بوون لە دەولەت ، زهوى بە نرخى راستەقينه مەزەندە دەكريت .

سيهه م: لە حالەتى روودانى زيادەرۆيى لەسەر ئەو زهويانەى مولكى دەولەتن و مافى رەفتار كردنى كەسانى ديكەيان لەسەرە يان مولكى تەواون بە پيچەوانەى حوكمەكانى ياسا بەركارەكان، ئەو كاتە ئەو زهويانەى شيدەكرينهوه (حل) و بەناوى شارەوانيهكان تۆمار دەكرين بهيى ياساى بەخواوەنكردنى زهوييه ميريهكانى ناو سنورى شارەوانيهكانى ژمارە (۸۰) ى سالى ۱۹۷۰ ى بەركار لە هەريم . بەلام لە حالەتى روودانى

زیدەرۆی لهسەر بهشیکی ئەم زهویانهی لهسەر هه ئاماژهیان پیکراوه، ئەوا ئەو بهشە بە بیانکردن زیدەرۆی لهسەر کراوه ئیفرز دهکریت به مهبهستی به خاوهنکردنی بۆ کهسانی زیدەرۆکار ئەویش له دوا تۆمارکردنی ئەم بهشه بهناوی شارهوانی پهیوهندیدار بهپێی ئەو یاسایه لهسەر هه ئاماژهی پیکراوه.

چوارهم: شارهوانی بۆ ههیه داواکاری به خاوهنکردن رهتباتهوه ئەگەر پێگهی خانووبه ره که سه پێچی بێت بۆ ماستهریلان یان نهخشه وورده کارییه کان یان بههۆی نهبوونی مهرجی داواکراو له کهسی زیدەرۆکار، وه زیدەرۆیه که لهسەر تیچووی خۆی لاده بریت و مافی ههیه رهفتار به پاشاوه کان بکات.

ماددهی چوارهم:

ئەگەر کهسی زیدەرۆکار داواکاری به خاوهنکردن پیشکەش نهکات لهو ماوهیهی له برگی (چوارهم) ی ماددهی (دووهم) ی ئەم یاسایه دیاری کراوه، یان بهرامبهری به خاوهنکردنی مهزهدکراو له لایه ن لیژنه وه نه دات، ئەوا مافی به خاوهنکردنی دهفته و تیت و خانووبه ره که به زهوی و بینایه وه به ناوی شارهوانی پهیوهندیدار تۆمار دهکریت، و شارهوانی مافی رهفتارکردنی ههیه بهم خانووبه رهیه به پێی یاسای فرۆشتن و به کرێدانی مایه کانی دهولت یاسای ژماره (۳۲) ی سالی ۱۹۸۶ ی هه مواری کراو، وه له بهرامبهری فرۆشتنه کهی به های دروستکراوه کان به شیوهی شایسته بوونی به لیکراوهی (مستحقه القلع) ده دریته وه خاوهنه کهی.

ماددهی پینجه م:

ناییت زیاتر له یهك پارچه زهوی به خاوهن بکریت بۆ کهسی زیدەرۆکاری داواکاری به خاوهنکردن بهو مهرجهی رووبه ره کهی زیاتر نه بێت له (۲۰۰) دوو سه د مهتر دووجا له ناوهندی پاریژگا و (۲۵۰) دوو سه دو و په نجا مهتر دوو جا له ناوهندی قهزا و (۳۰۰) سی سه د مهتر دووجا له ناوهندی ناحیه، و رووبه ره زیده کان به نرخه راسته قینهی باو مهزهنده ده کرین بهو مهرجهی رووبه ره ی پارچه زهوییه که له هه موو

حاله تیکدا زیاتر نه بیت له (۵۰۰) پینج سهد مهتر دووجا و نهو کهسه ی حوکمه کانی ئەم یاسایه دهیگریته وه به کهسی سوودمه ند له دهولت داده نریت.

ماددهی شه شه م:

پۆیسته له سهر و هزاریه تی شاره وانی و گه شتوگوزار نه خشه و دیزاین و پیداو یستی ته کنیکی پۆیست بو ئەو ناوچانه ی حوکمه کانی ئەم یاسایه دهیانگریته وه ناماده بکات له ماوه یه ک که له (۶) شهش مانگ له ریکه وتی بهر کاربوونی ئەم یاسایه پیه رنه کات.

ماددهی جه وته م:

کهسی زیده رۆکاری سه ریپچکار بو حوکمه کانی ئەم یاسایه به و سزایانه ی له مادده کانی (۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶) ی (یاسای رینگری له زیاده رۆیی و لابر دنی له سهر زهوی و زار و مو لکی دهولت له ههریمی کوردستان - عیراق ژماره (۳) ی سالی ۲۰۱۸) دا هاتوون ، سزا ده دریت.

ماددهی هه شته م:

دهست ده کریت به لابر دنی زیده رۆیی به پیی نهو ریکارانه ی له یاسای ژماره (۳) ی سالی ۲۰۱۸ دا ده قیان له سهر کراوه.

ماددهی نۆیه م:

پۆیسته له سهر و هزاریه تی شاره وانی و گه شتوگوزار رینماییی پۆیست بو ئاسان جیه جیکردنی حوکمه کانی ئەم یاسایه له ماوه ی (۱۵) پازده رۆژ له ریکه وتی بهر کاربوونی ده ربکات به و مه رجهی ره چاوی نهو بریار

و فرمانانه بکات که پیشتر له لایه‌نی تاییه‌تمه‌نده‌وه له حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان پیش به‌ر کاربوونی ئەم یاسایه دەرکراون، و کاریان پێده‌کریت مه‌گه‌ر له‌و لایه‌نه‌ی ده‌ری کردوو هه‌لبه‌ه‌شینه‌دریته‌وه.

مادده‌ی ده‌یه‌م:

پێویسته له‌سه‌ر ئەنجومنه‌نی وه‌زیران و لایه‌نه‌ په‌یوه‌نده‌داره‌کان حو‌کمه‌کانی ئەم یاسایه جیه‌جیه‌ی بکه‌ن.

مادده‌ی یازده‌یه‌م:

ئەم یاسایه جیه‌جیه‌ی ده‌کریت له‌ ریکه‌وتی ده‌رچوونی رینمایی وه‌زاره‌تی شاره‌وانی و گه‌شتوگوزاری تاییه‌ت به‌ ئاسان جیه‌جیه‌ی کردنی حو‌کمه‌کانی یاسای رینگری له‌ زیاده‌رۆیی و لابردنی له‌سه‌ر زه‌وییه‌کانی ده‌ولت ژماره (٣) ی سالی ٢٠١٨.

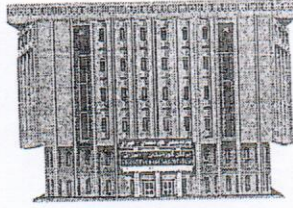
مادده‌ی دوازه‌یه‌م:

ئەم یاسایه بو‌ ماوه‌ی دوو سال له‌ ریکه‌وتی به‌ر کاربوونی کاری پێده‌کریت.

هۆیه‌کانی ده‌رچواندن

له‌ پیناو پارێزگاریکردن له‌ نیشانه‌کانی شارستانییه‌کانی شاره‌کانی هه‌ریمی کوردستان - عێراق، و چاره‌سه‌رکردنی حاله‌ته‌کانی زیده‌رۆیی له‌سه‌ر ئەو زه‌وییانه‌ی مو‌لکی ده‌ولته‌ن یان مو‌لکی شاره‌وانییه‌کانن، و به‌ مه‌به‌ستی دۆزینه‌وه‌ی چاره‌سه‌ر بۆیان له‌ دوای ئەوه‌ی بوونه‌ته‌ واقع حال، و هه‌ بۆ رینگه‌نه‌دان به‌ به‌رده‌وامبوونیان و دانانی سنووریک بۆیان، و به‌ مه‌به‌ستی جیه‌جیه‌کردنی ماسته‌رپلانی شاره‌کان له‌ لایه‌ن شاره‌وانییه‌کانه‌وه، ئەوا ئەم یاسایه ده‌رچویندرا.

برلمان كوردستان - العراق
الديريّة العامّة للديوان
مديرية الشؤون البرلمانية ولجان
لجنة الشؤون القانونية

Kurdistan Parliament – Iraq
General Directorate of Divan

پەرله مانی كوردستان - عێراق
بەرپێوه به رایه تی گشتی دیوان
به پێوه به رایه تی کاروباری پهرنه مان و لیژنه کان
لیژنه ی کاروباری یاسایی

No: / /
Date: / / ٢٠١٩

ژماره: / ٤١ /
به روار: ٣ / ٧ / ٢٠١٩

بۆ/ سه رۆکایه تی پهرله مانی كوردستان
بایه ت/ راپۆرتی لیژنه

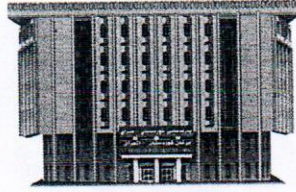
لیژنه ی (کاروباری یاسایی) رۆژی (چوار شه مه) ریکه وتی (٣ / ٧ / ٢٠١٩)
کۆبوونه و بیان ئه نجامدا بۆ تاوتوئی کردنی ئه م پێشنامه یاساییانه ی که ناویان له خواره وه ئامازه ی پی
کراوه :

١- ئامازه به نووسراوه تان ژماره (٢٥ ک) له ٢٨ / ٣ / ٢٠١٩ :
پێشنامه ی یاسای (مروفّ سازی له ههریمی کوردستان) .

٢- ئامازه به نووسراوه تان ژماره (ک ٥٣) له ١١ / ٤ / ٢٠١٩ :
پێشنامه ی یاسای (به گه ر خسته وه ی کارگه له کار که وتوه کان له ههریمی کوردستان) .

٣- ئامازه به نووسراوه تان ژماره (ک ٢٥٠) له ٢ / ٧ / ٢٠١٩ :
پێشنامه ی یاسای (به خاوه ن کردنی ئه و زه ویا نه ی زیده رۆیان له سه ر کراوه له سنوری
شاره وانییه کان له ههریمی کوردستان) .

٤- ئامازه به نووسراوه تان ژماره (ک ٢٥١) له ٢ / ٧ / ٢٠١٩ :
پێشنامه ی یاسای (هه موار ی یاسای ژماره (٣) ی سالی ٢٠٠٩ یاسای پارێزگاکانی ههریمی
کوردستان) .

No: ١٣٠ /
Date: ٢ / ٧ / 2019

ژماره: ٢٥٠ /
بهروار: ٢٠١٩ / ٧ / ٢

بۆ / لیژنه ی کاروباری یاسایی
بابهت / پرۆژه یاسا

هاوینچ له گهڵ نووسراوماندا دهقی پرۆژه یاسای (بهخاوهن کردنی ئەو زهویانهی زیده پرۆیانی له سههر کراوه له سنووری شاره وانییه كان له ههرێمی كوردستان - عێراق)، كه له لایهن ژماره ی یاسایی ئەندامانی پەرله مانى كوردستان پێشكەش كراوه، ئاراستهتان دهكەین، به مه بهستی دیراسهت كردن و ده برپینی راتان له باره یه وه بۆ ئاماده كردن و دانانی له بهرنامه ی كاری دانیشتی پەرله مان بۆ خۆبندنه وه ی یه كه م.

له گهڵ رێژدا

هیمن ههورامی

جیگری سهروکی پەرله مانى كوردستان - عێراق

یهك بۆ:

- نووسینگه ی بهرێز سهروکی پەرله مانى كوردستان
- نووسینگه ی بهرێز جیگری سهروکی پەرله مانى كوردستان
- نووسینگه ی بهرێز سكرتیری پەرله مانى كوردستان
- نووسینگه ی بهرێز بهرپێوه بهری گشتی دیوان
- بهرپێوه بهرایهتی کاروباری پەرله مان و لیژنه كان